Nr 14

Konstitutionsutskottets betänkande i anledning av motion angående Sveriges Radios ensamrätt till tråd- och länköverföring av radio- och TV-program.

Motionen

I detta betänkande behandlas motionen 1972:99 av herr Ahlmark m. fl. (fp).

Hemställan avser: "att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag under år 1972 till liberalisering av gällande regler för tråd- och länköverföring av radio- och TV-program".

Frågans behandling 1970 och 1971

Motioner med samma syfte som den nu förevarande behandlades även 1970 och 1971.

I sitt utlåtande *1970* (KU 1970:19) behandlade utskottet motionerna 1970:I:330 av herr Wikström (fp) och 1970:II:361 av herr Ahlmark (fp). I sitt utlåtande redovisade utskottet bl. a. gällande ordning och dess bakgrund samt vissa pågående utredningar rörande frågor om radio och TV. I en bilaga till utlåtandet redovisades bl. a. behandlingen av ansökningar om rätt för annan än Sveriges Radio att sända vissa program. I nu berörda delar hänvisas till utlåtandet. För egen del uttalade utskottet följande:

Vid riksdagsbehandlingen 1966 av förslaget till radiolag förelåg olika uppfattningar i frågan om lagens reglering av rätten till rundradiosändningar skulle omfatta också trådsändningar. Riksdagen anslöt sig därvid till propositionens förslag att så skulle vara fallet. Detta motiverades med att något nytt inte framkommit som gav anledning att ändra de grundläggande principerna för rundradioverksamheten och att det skulle innebära ett väsentligt avsteg från dessa om man avstod från att reglera trådsändningarna. Det framhölls, att ett undantagande av trådsändningar från radioföretagets ensamrätt med all sannolikhet skulle leda till att det snart uppstod omfattande ledningsnät i privat regi för sändning av radio- och TV-program med inslag av kommersiell reklam.

Utskottet kan inte finna att skäl nu föreligger att inta en annan ståndpunkt till frågan om lagregleringen av trådsändningarna. Inte heller föreligger enligt utskottets mening tillräcklig anledning att i övrigt nu aktualisera en omprövning av den i radiolagen gjorda gränsdragningen mellan sändningar till vilka radioföretaget har ensamrätt och andra sändningar.

Utskottet avstyrkte på grund av det anförda motionerna. Fyra ledamöter (alla fp) reserverade sig till förmån för en anhållan hos Kungl. Maj:t om förslag till liberalisering av gällande regler för tråd- och

länköverföring av radio- och TV-program. I sin reservation anförde de följande:

Radiolagens reglering av rätten att sända radio- och TV-program är enligt vår mening mindre tillfredsställande. Som framgår av Sveriges Radios redogörelse över behandlingen av ansökningar om rätt för annan än Sveriges Radio att sända vissa program föranleder tillämpningen betydande tolkningssvårigheter. Därtill kommer att utformningen av Sveriges Radios ensamrätt enligt § 5 i radiolagen med anslutande bestämmelser innebär en onödig inskränkning av de möjligheter som den tekniska utvecklingen skapat, när det gäller att ge allmänheten en god och allsidig service på kultur- och nyhetsbevakningens område. Inskränkningen framstår som särskilt omotiverad när det gäller sändningsformer som inte tar upp utrymme i etern, bl. a. tråd- och länköverföringar. Det exempel som anförts i motionerna, avseende en planerad överföring av Billy Grahams gudstjänster i Västtyskland under april 1970, bestyrker enligt vår mening ytterligare önskvärdheten av att gällande regler liberaliseras.

Efter votering i båda kamrarna följde riksdagen utskottet.

I sitt betänkande *1971* (KU 1971:29) över motionen 1971:289 av herrar Ahlmark (fp) och Wikström (fp) redogjorde utskottet bl. a. för direktiven för den 1970 tillkallade massmedieutredningen (Ju 1970:59). I denna del hänvisas till betänkandet. Under hänvisning till sitt yttrande 1970 och med erinran om att den av motionärerna aktualiserade frågan faller inom ramen för massmedieutredningens uppdrag avstyrkte utskottet motionen 1971:289. Två reservanter (fp) ansåg att utskottet borde ha tillstyrkt motionen. I enlighet med utskottets hemställan avslog riksdagen motionen.

Utskottet

Under hänvisning till sitt ovan återgivna, av riksdagen godkända yttrande 1970 och med erinran om att den av motionärerna aktualiserade frågan faller inom ramen för massmedieutredningens uppdrag hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionen 1972:99.

Stockholm den 21 mars 1972

På konstitutionsutskottets vägnar

GUNNAR LARSSON

Närvarande: herrar Larsson i Luttra (c), Adamsson (s), Nelander (fp), Henningsson (s), Hernelius (m), Boo (c), Johansson i Trollhättan (s), Ahlmark* (fp), Mossberg (s), Pettersson i Örebro (c), Andersson, Sten, i Stockholm (s), Werner i Malmö* (m), Svensson i Eskilstuna* (s), Bergqvist (s) och Gustavsson i Ängelholm* (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Nelander och Ahlmark (båda fp), vilka anfört:

Paragraf 5 i radiolagen är, som framhålls i förevarande motion, till sin utformning helt otillfredsställande. Den försvårar eller omöjliggör tråd- och länksändningar av t. ex. gudstjänster och idrottsreferat. Sveriges Radio har i bl. a. "fallet Graham" 1970 tolkat lagen så att företaget har monopol också på sändningar som *inte* konkurrerar med utrymmet i etern.

Enligt vår mening handlar § 5 i radiolagen och de fall den aktualiserar bl. a. om gränserna för mötes- och yttrandefriheten. Det framgick mycket tydligt av förbudet 1970 att överföra Billy Grahams gudstjänster i Dortmund till möten i Sverige, trots att en rad andra europeiska länder gav sådana tillstånd. Radiolagen på denna punkt bör så snabbt som möjligt liberaliseras, och den reservation som folkpartiet avgav i riksdagen 1966 på denna punkt har visat sig vara synnerligen befogad.

Vi anser därför att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motionen 1972:99 hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag under år 1972 till liberalisering av gällande regler för tråd- och länköverföring av radio- och TV-program.

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1220 S